

Kalvinismus je zenová filozofie

Svědectví o teologických problémech kalvinismu

Byl jsem vychován v metodistickém sboru, který se silně opíral o baptistickou teologii. Jako dítě jsem chodil do nedělní školy, do klubu dobrých zpráv (u nás doma) a do klubu AWANA. Teologie byla po celou dobu baptistická. Začal jsem studovat vysokou ve dvaceti na Philadelphia College of Bible (účast na jednom roce), poté jsem přešel na Glassboro (NJ) State College a nakonec dokončil bakalářský studijní pobyt na Geneva College v západní Pensylvánii; později jsem navštěvoval Duquesne University a SUNY-Binghamton. To, že jsem byl matriculován na biblické škole, státní škole, křesťanské škole, katolické univerzitě a státní univerzitě, mi poskytlo relativně širokou expozici mnoha různých filozofických systémů, křesťanských i nekřesťanských. Mezi nimi samozřejmě byl i kalvinismus, protože v době, kdy jsem navštěvoval Ženevskou vysokou školu založenou na reformovaných zásadách, jsem často navštěvoval i reformovaný presbyteriánský sbor a tam jsem začal přijímat kalvinistickou víru. Mimochodem, termínem „kalvinismus“ restriktivně definuji pro účely tohoto svědectví jako silné vyznání, ve kterém Bůh rozhoduje o všem, co se stane.

Přestože mi kalvinismus nikdy neposkytl duchovní útěchu, kterou, jak se zdálo, přináší ostatním, věřil jsem tomu asi šest a více let. Jednoduše řečeno, byl jsem přesvědčen, že to Písmo podporuje. Myslím, že na mě také udělalo dojem, že kalvinismus má kořeny v silné intelektuální tradici. Přirozeně jsem se cítil přinucen bránit své názory. Vzpomínám si, že jsem nesouhlasil s mým tátou nebo strýcem (případně s oběma z nich), oba byli ordinovanými služebníky, a tvrdil jsem, že Bůh by měl mít předběžné znalosti o všem „co by se stalo“, a že také předurčil všechny události ve všech markantech. Také si pamatuji, že jsem se během let studia anglické literatury důrazně hlásil ke kalvinismu, povzbuzený mým spravedlivým, agnostickým židovským profesorem, který věřil, že všechna hlediska mají právo být vyslyšena, a že naše třída by měla slyšet kalvinistické hledisko, protože dominovalo kultuře, ve které byli aktivní američtí transcendentalističtí autoři (které naše třída studovala).

Je ironií, že nedlouho poté jsem začal zpochybňovat svůj kalvinismus. Četní kalvinisté, např. Jonathan Edwards, Martin Luther, James Spiegel (ve své knize *Providence of God*) uvedli, že cokoli se stane, MUSÍ se stát, protože Bůh to tak určil. Tito autoři tedy dospěli k závěru, že každá událost NIKDY NEMĚLA BÝT JINAK. Tento předpoklad byl první, na který jsem se ptal, a stalo se to jednoho dne, když jsem četl Matouše 11. Tam Ježíš tvrdil, že události se mohly u Týru, Sidona, Sodomy a Gommory lišit, protože tyto národy by reagovaly odlišně, kdyby viděly Jeho zázraky. Jinými slovy, Ježíš říkal, že mohly být možné i jiné dějiny. Přemýšlejte o tom. Přesto kalvinisté nejen tvrdí, že Bůh

rozhoduje o všem, ale že to dělá pro svou radost. Pokud to ale byla pravda, proč byl Ježíš našťvaný na Betsaidu a Chorazin, protože Bůh (podle kalvinismu) předurčoval jejich odpovědi? Existují i další příklady. Pokud byl průběh Ježíšovy služby Bohem vždy utvářen, proč Ježíš plakal nad Jeruzalémem? Nebo znovu, pokud má John Piper pravdu, když tvrdí, že člověk „není nakonec sám sebe určující“, kdo je tím, kdo uhasí Ducha? Mohla by být uvedena celá řada dalších příkladů.

Kalvinismus je skutečně tak plný těchto logických problémů, že se kalvinističtí apologetové bez výjimky uchylují k ospravedlnění své teologie právě na základě těchto rozporů, přičemž samozřejmě popírají, že takové ROZPORY jsou. Vezmu si narážku od George Orwella a tento přístup označuji jako DOUBLETINKING. Laicky řečeno to znamená, že každá z definic kalvinismu popisujících podstatu Boha, člověka, dobra a zla, si ve skutečnosti odporuje. Proto Piper nakonec musí kalvinistickým učedníkům říci, aby se při vysvětlování kalvinismu nespolehali na logiku nebo zkušenost, ale aby pokaždé učinili vysvětlení problémem textu Bible. Více o tom za okamžik.

I kdyby nikdo neměl žádný jiný užitek z tohoto mého svědectví, stačilo by to, co bych doporučil každému, kdo hodnotí kalvinismus. Nejprve si uvědomte, že konzistence argumentu není skutečným testem pravdy. Nemůžete kalvinistu přinutit, aby uznal váš názor tím, že ho vymanévrujete chytrými argumenty. Jako obecný příklad bychom se mohli s kalvinistou podívat na pár slánky a pepřenky a on by mohl trvat na mých námitkách, že to, co uznávám jako pepřenku, je ve skutečnosti slánka, že věci uvnitř skleničky jsou skutečně zbarvené „bíle“ a že je to „sůl“, která ti pod nosem způsobí kýčání. Argumenty ve prospěch falešné teologie fungují podobně, i když na sofistickovanější úrovni. Calvinismus v zásadě vždy obrátí smysl na hlavu. (To je důvod, proč debata točící se okolo kalvinismu nikdy neumírá. Calvinismus je schopen nabídnout filosoficky iracionální odpovědi při zachování důslednosti a mnoho lidí předpokládá, že konzistence argumentů dokazuje pravdivost pozice.) Použiji jiný příklad, abych ilustroval tento „ne-smysl“ a řeknu: „Ten člověk snědl jablko, které neexistovalo,“ všimněte si, kromě mluvení o neexistujícím jablku jsem neřekl, že ČLOVĚK snědl takové jablko, ani to, že člověk SNĚDL takové jablko, protože žádný předmět ani predikát nemůže zaujmout „nesmysl“. Jinými slovy, všechny gramatické složky ve větě „Muž snědl jablko, které neexistovalo“, nemají vůbec žádný význam. Technicky vzato, taková „věta“ není ani větou. Tady je ale háček: posluchač si nemůže pomoci, ale pomyslí na skutečné jablko, když v té větě uslyší hlasité „jablko“. Je to proto, že má spojení se skutečným významem, které má vokálně znějící „jablko“ se skutečnými jablky ve skutečném světě. Tato vazba se budovala po celý život, například když se ho číšník nebo servírka zeptá, jestli chce nějaký čerstvě upečený jablečný koláč, nebo když mu jeho otec řekl, aby si šel nasbírat jablka do místního sadu.

To vede k mému druhému bodu: Uvědomte si, že KALVINISTA A NEKALVINISTA NESDÍLEJÍ STEJNÝ VÝZNAM SLOV. To je pravda, i když si pravděpodobně ani jeden z nich neuvědomuje, že nesdílejí smysl slov. Pamatujte, že kalvinismus je pouze odvoláním se na ASOCIATIVNÍ význam, nikoli na skutečný význam. Například když kalvinista používá výraz „Bůh“ k obraně absolutní svrchovanosti Boha, činí nesmyslná prohlášení. To je to, co jsem jako kalvinista dělal. Tyto nesmyslné výroky nebo tvrzení přirovnávám k jízdě na houpacím koni. Jako kalvínský jezdec bych vrhl svou váhu dopředu na svou víru v absolutní svrchovanost Boží, dokud jsem nemohl jít dále, načež bych se vrátil zpět k mé víře v lidskou svobodu. Tak bych se pohyboval tam a zpět v houpačce, abych na jedné straně neviděl obviňování Boha z nedostatečné suverenity, nebo na druhé straně obviňování Boha z autorství hříchu. Po celou dobu zůstávala iluze pohybu směrem k pravdě, i když ve skutečnosti neexistoval vůbec žádný skutečný pohyb. Nakonec bych dovolil pružinám dialektického napětí, aby spočinuly na houpacím koni uprostřed, a pak bych prohlásil za harmonické tvrzení, která si ve skutečnosti navzájem odporovala. Calvinističtí jezdci tento scénář stále jezdí. To je důvod, proč mezi kalvinistickými spisy Van Tila, Sproula, Boettnera, A. W. Pinka atd., neexistují žádná nekvalifikovaná prohlášení o absolutní svrchovanosti Boha nebo svobodné vůli člověka. Pokud člověk čte dostatečně dlouho, všechna přímá tvrzení o nich se nakonec stáhnou kvalifikováním každého

tvrzení jeho přesně opačnou myšlenkou. To vysvětluje, proč každá kniha a článek obhajující absolutní svrchovanost Boha končí jeho pojmy neuzavřenými (ačkoli kalvinisté je samozřejmě prohlašují za uzavřené). Takže když John Piper říká kalvinistům, aby nedbali na logiku a zkušenosti, ale aby pokaždé udělali z argumentu textový problém, musím se zeptat: K čemu je „textový“ problém, pokud byl text dekonstruován do bodu, kdy slova nemají žádnou definici tj. kde text není text? Calvinismus je tedy odhalen jako zenová filozofie (nepřeháním), oblečená do křesťansky znějících výrazů, které pouze evokují významová spojení, nikoli skutečný význam.

Ve stejném smyslu, pokud si student Bible položí otázku s dvojitým myšlením: „Jak je možné, že jsem si vybral Boha, když si mne On vybral neodvolatelně?“ nikdy nedospěje ke skutečnému biblickému smyslu volby. Stejně tak student Bible neunikne ani jiným biblickým konceptům, které kalvinisté ve většině evangelikálních myslích také překonali a předefinovali, pokud jde o předurčení, adopci nebo informovanost atd. Můj osobní názor je, že se ani kalvinisté, ani arminiáni skutečně nevyhýbají těmto druhům otázek (i když si myslím, že arminiáni vykazují určitou predispozici se snažit). Je to proto, že technicky vzato, zatímco obě skupiny vyznávají víru v absolutní svrchovanost Boha a svobodnou vůli člověka, existuje rozdíl v rétorice v relativním naklonění měřítek. To znamená, že kalvinista mluví RELATIVNĚ více z přední škály houpacího koně a arminián RELATIVNĚ více ze zadní škály stejného měřítka. Jinými slovy, arminiáni častěji tvrdí, že lidská vůle není ztracena.

Nyní si všiměme, že dalším nápadným příkladem dvojitého myšlení je, když kalvinisté používají slovo „volba“. Calvinisté řeknou (na obranu úplné zkaženosti) „Člověk má volbu, ale může si vybrat pouze zlo.“ Čtenáři si ale všimnou, že jde pouze o sofistický způsob, jak má člověk na výběr, který není volbou. Je zřejmé, že pokud si člověk může „vybrat“ pouze jednu věc, není to vůbec volba. Přesto zde kalvinista vrhá svou váhu zpět na houpacím koni své teologie a trvá na tom, že jeho pozici opravdu nerozumíme a že VĚŘÍ ve volbu. Sproul například cituje Augustinovo „vysvětlení“, tj. že člověk má volnost, ale nemá svobodu. V běžném světě jsou slova „volnost“ (freedom) a „svoboda“ (liberty) synonyma. Ale v kalvinistickém světě jsou tato dvě slova definována jako protiklady, které ospravedlňují kalvinismus. Toto je trik, který oklamal mnoho lidí, aby se stali kalvinisty. Pro kalvinisty tím, že odhodí lexikální kontrolní skupiny, které správně informují, např. novozákonní řecké sloveso jako předzvědění, nezohledněné, jak bylo dané sloveso chápáno a používáno lidmi 1. století ve středomořské pánvi, a také to, jak bylo stejné sloveso použito v Novém Zákoně kromě těch případů, kdy je Bůh gramatickým předmětem věty. Takový pokus kalvinistů obejít historické lexikální použití není nic jiného než zvláštní prosba. Ve skutečnosti ale slovesa nemění význam jen proto, že Bůh je subjekt. Takový zvláštní přístup kalvinistů se v zásadě neliší od metody, kterou použil Joseph Smith, když tvrdil, že má speciální brýle, které mu umožnily překládat obrazové symboly hieroglyfů.

Zatřetí a nakonec, vězte, že ZATÍMCO BIBLICKÉ RUKOPISY NEPODPORUJÍ KALVINISMUS, NEJDŮLEŽITĚJŠÍ ANGLICKÉ PŘEKLADY HO ČASTO PODPORUJÍ. Příkladem je příliš mnoho na to, abych je zmínil, i když jsem napsal knihu, která obsahuje značné informace o tomto bodě (informace, které doufám brzy zpřístupním zdarma online). Přesto by zde mohl být užitečný jeden příklad ze Římanům 5:12. Římanům 5:12 v řečtině má formát korelační spojky, což je bod, který absolutně minul všechny hlavní anglické překlady. Tato korelační spojka v kontextu veršů. 5-12 uvádí, že postadamovský člověk zhřešil PODOBNĚ jako Adam, nikoli STEJNĚ, (řecký HOSPER (angl. JEN JAKO), který v KAI OUTWS nachází své zjevné gramatické doplnění, dvouslovnou frází, která měla být přeložena TAKÉ V TOMTO ZPŮSOBU, ale byla přeložena A TAK, což ponechává anglickému čtenáři mylný dojem příčinného faktoru A PROTO, význam OUTWS nebyl zahrnut). Ve skutečnosti, protože překlady Bible KJV a NAS neuznávají korelační spojku, ani gramaticky neuzavírají verš, nepochybně předpokládají, že tento verš není ničím jiným než dalším příkladem toho, že se Pavel přerušil před dokončením své myšlenky. Přesto import této korelační konjunkce zpochybňuje samotné jádro nauky o prvotním hříchu, které bylo použito k obraně myšlenky ztracené vůle člověka. [Skutečně věřím, že člověk něco zdědil na Pádu, ale věřím, že to bylo rozsáhlé poznání (nikoli hříšná

povaha), alespoň část, kterou dovolujeme odvrátit od našeho zaměření na Boha, dokonce na hřích. Věřím, že řecký výraz SARX má tento význam.] Co se mne týče, pak mě unavuje slyšet komentáře od kalvinistů, které naznačují, že komise pro překlad Bible zjevně vědí, co dělají, jednoduše proto, že jsou navzájem ve shodě. To není nic jiného než oceňování kredencialismu na úkor logiky a/nebo historicko-gramatické hermeneutiky. Ve skutečnosti lze ukázat, že některé pozdější překlady následující po KJV často v kontroverzních pasážích odkazují na velmi vlivný KJV, například když NAS při překladu mnohokrát sleduje KJV., např. hebrejského CHAZAK jako „ZATVRZENÝ“ místo „POSILNĚNÝ“ ve vztahu k faraonovu srdci, nebo když NAS napodobuje slovo KJV „vznesené“ v Římanům 9:17 místo toho, aby bylo vykresleno jako „plně probuzené“, což ve skutečnosti znamená řecky EXEGEIRO. Tato druhá ilustrace opět zanechává špatný dojem, v tomto případě představu, že Bůh pozvedl faraóna z kolébky do hrobu za výslovným účelem zavržení.

Jelikož existují různé postoje týkající se kalvinistických argumentů, vyzval bych někoho, kdo skutečně prohledává Písmo, aby tyto argumenty pečlivě vyhodnotil. A to by mělo být provedeno bez ohledu na to, jak ofenzivně by se mluvčí nebo pisatel mohl osobně jevit, a bez ohledu na to, na které straně je. Většina osob, včetně mě, ráda čte materiál od pastoračně nadaných lidí, protože má tendenci být záživnější. Zjistil jsem však, že mnoho (neříkám že všichni) pastorů, navzdory svému seminárnímu výcviku a obecným znalostem, nemusí být nutně obdarováno Duchem na vyslovení zvláštních znalostí, jak je uvedeno a naznačeno v 1. Korintským 12, tj. druhu promluvy, která vychází z kritické analýzy věcí obtížně vnímatelných. Stručně řečeno, nepředpokládejte, že se nějaký obdivovaný komentátor nebo váš pastor nemůže mýlit.

Na závěr si pamatujte, že Bible říká, že je škoda a pošetilost, aby muž odpověděl na věc dříve, než to uslyšel. To znamená, že osoby by měly dobře znát obě strany problému, než se jich chopí. Pro většinu z nás to bude znamenat vyčerpávající studium a obtížnou práci (navíc vést k nepříjemným posluchačům a pronásledování ze strany oponentů). Ale nedostatek pečlivosti zde znamená být nespravedlivý vůči obecné diskusi. Mohli byste ve spravedlivé míře reprezentovat základní postavení soupeře v jeho nepřítomnosti a jeho důvody? To je, myslím si, lakmusový papírek, než se pustíme do velké diskuse o nějakém problému. Usilujme tedy všichni o to, abychom byli relativně dobře informováni o jakékoli otázce, na kterou nás Boží Duch zaměřil, ať už jde o kalvinismus nebo o jakoukoli jinou otázku. A kéž všichni najdeme církve (bohužel ji zatím nenalézám), která má ochotu vyslechnout obě strany ve skutečném skupinovém prostředí, tj. jako je to v prostředí mého férového, agnostického profesora.

Mimochodem, pokud jste moje komentáře shledali užitečnými, modlili byste se prosím za mé vlastní povzbuzení?

Daniel Gracely

Články v rubrice **Koutek pro ex-kalvinisty**:

Svědectví	Téma
Proč už nejsem kalvinista	odchod ze sboru Acts29 (Sktutky 29)
Moje cesta od kalvinismu	konfesionální autobiografie a důvody
Kalvinismus je zenová filozofie	teologické problémy kalvinismu
Bůh kalvinistů není mým Bohem	díky kalvinismu jsem byl v nebezpečí života